Levensloopregeling in relatie tot het recht op bijstand

Voor de toets in hoeverre een levensloopregeling in aanmerking moet worden genomen als middel (inkomen of vermogen) bij de beoordeling van het recht op uitkering volgt de gemeente Amsterdam de wet en bijbehorende jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, het hoogste rechtsorgaan in Nederland voor bijstandszaken. Amsterdam heeft hierover daarom geen lokale beleidsregels vastgesteld.

Oude werkinstructies zijn te vinden in het archief. Hoofdstuk 6 van dit hoofdstuk zoals dit in het archief te vinden is, is bijgevoegd.

Wetgeving
De beoordeling van een levensloopregeling in relatie tot de bijstandsuitkering en de hoogte daarvan vindt plaats op grond van **artikel 31 lid 1 onder o** Participatiewet. Dit artikel stelt:

"Niet tot de middelen worden gerekend: de ten behoeve van een levensloopregeling als bedoeld in artikel 39d van de Wet op de loonbelasting 1964 bij een uitvoerder als bedoeld in artikel 19g, derde lid, van die wet, zoals dit artikellid op 31 december 2011 luidde opgebouwde voorziening."

In de **toelichting bij de wet (Eiselin 2021)** wordt hierover het volgende gezegd:

"Dit onderdeel voorziet erin dat het recht op bijstand niet getoetst wordt aan het opgebouwde levenslooptegoed. Een gedwongen opname van het levenslooptegoed staat haaks op de doelstelling van de levensloopregeling (zie artikel 34 tweede lid, onderdeel f Participatiewet).

De hier openomen uitzondering voorziet erin dat het recht op bijstand niet wordt getoetst aan het opgebouwde levenslooptegoed teneinde een gedwongen opname van het levenslooptegoed te voorkomen. Deze uitzondering is beperkt tot het opgebouwde levenslooptegoed en ziet niet op de uitbetaling van een deel ervan. Gelet op het doel van de levensloopregeling, het opbouwen van een spaartegoed dat voorziet in een inkomen tijdens een periode van (gedeeltelijk) onbetaald verlof, komt een uitkering van het levenslooptegoed naar zijn aard overeen met inkomsten uit of in verband met arbeid. Dit is niet anders dan bij de uitbetaling ineens van het opgebouwde tegoed aan levensloop. Deze inkomsten kunnen worden aangewend ter voorziening van in de bestaande kosten en hebben betrekking op een periode waarover beroep op bijstand wordt gedaan (ECLI:NL:CRVB:2017:3367)."

In **artikel 34, tweede lid, onderdeel f,** staat het volgende:
"Niet als vermogen wordt in aanmerking genomen de voorziening als bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdeel o."

Er is op dit lid geen toelichting.

Consequenties in de praktijk
Op basis van de wetgeving moet worden geconcludeerd dat een opgebouwd levenslooptegoed niet tot de middelen wordt gerekend totdat de levensloop tot uitbetaling komt. Op dat moment moet het college het tegoed in aanmerking nemen als inkomen en toerekenen aan de periode waarin de levensloop is uitbetaald.

In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld op het moment dat het levenslooptegoed wordt uitbetaald, dit tegoed als middel in aanmerking moet worden genomen als inkomen en in mindering moet worden gebracht op het bijstandsrecht van die periode. Vaak is het tegoed hoger dan de bijstandsnorm en resteert er vervolgens een bedrag dat nog niet in mindering is gebracht. Dit restant moet in aanmerking worden genomen als vermogen en worden toegevoegd aan het vermogen van de bijstandsgerechtigde. De volgende werkwijze gehanteerd.

Soms verdient iemand gedurende een korte periode binnen één maand met een bepaald soort werk meer dan de bijstandsnorm. Bijvoorbeeld een fotomodel. Het recht loopt dan gewoon door. De verrekening is dan als volgt:

- 1 maand ontvangt klant geen uitkering door verrekening van inkomsten ter hoogte van de bijstandsnorm;
- de inkomsten boven 1½ x de bijstandsnorm worden als vermogen beschouwd;
- het verschil tussen de norm en 1½ x de norm mag klant houden.

Voorbeeld:
Klant verdient € 1500 gedurende 2 weken in januari en heeft een norm van € 800 incl. vakantiegeld. De interingsnorm (1 ½ x de norm) van € 800 is € 1200.
Het verschil tussen 1.500 en 1.200 euro beschouw je als vermogen.
Het verschil tussen 1.200 en 800 euro laat je vrij.
In de maand februari verreken je de inkomsten van € 800 inclusief vakantiegeld zodat klant over deze maand geen uitkering ontvangt.
Let op: je hoeft het vermogen pas opnieuw vast te stellen als klant door deze vrijlating van inkomsten de vrijlatingsgrens overschrijdt.

Op dit moment geldt de wettelijke vermogensvrijlating op grond van **artikel 34 lid 3** Participatiewet voor een alleenstaande € 6.295, voor een alleenstaande ouder € 12.590 en voor de gehuwden tezamen € 12.590.

Pas wanneer het restant van de levensloopvergoeding na de verrekening met de uitkering over de maand dat deze is uitbetaald ertoe leidt dat de vermogensvrijlating wordt overschreden, heeft dit (tijdelijk) gevolgen voor het recht op bijstand van de belanghebbende.
Het bedrag waarover de belanghebbende beschikt moet eerst door de belanghebbende worden ingeteerd. Bij het interen op dat vermogen is besteding van anderhalf maal de uitkeringsnorm aanvaardbaar.